

Anexa 2: Descrierea competențelor cheie pe niveluri (elementar, funcțional și dezvoltat)

(sursa - *Repere pentru proiectarea și actualizarea curriculumului național. Document de politici educaționale*, versiune de lucru, Institutul de Științe ale Educației, 2016)

Niveluri Competența cheie	Nivel elementar (la finalul clasei a IV-a)	Nivel funcțional (la finalul clasei a X-a)	Nivel dezvoltat (la finalul clasei a XII-a)
Comunicare în limba maternă	- Înțelegerea unor concepte - Identificarea de fapte, opinii, emoții în mesaje orale sau scrise, în contexte familiare de comunicare - Exprimarea unor gânduri, păreri, emoții în cadrul unor mesaje simple în contexte familiare de comunicare - Participarea la interacțiuni în contexte familiare, pentru rezolvarea unor probleme de școală sau de viață	- Receptarea și interpretarea unor idei/ informații/ opinii/ sentimente în contexte previzibile - Exprimarea unor idei/ opinii/ sentimente în contexte previzibile, pe baza propriilor experiențe sau pornind de la ceea ce a ascultat/ citit - Utilizarea unor convenții de comunicare în cadrul interacțiunilor verbale în contexte previzibile, cu asumarea câtorva roluri	- Receptarea și interpretarea conceptelor, ideilor, opiniilor, sentimentelor exprimate într-o varietate de contexte de comunicare, inclusiv în contexte imprevizibile - Exprimarea unor idei/ argumente/ contraargumente/ sentimente într-o varietate de contexte la școală, la locul de muncă, în timpul liber - Asumarea unor roluri diverse în interacțiuni verbale, respectând convențiile de comunicare
Comunicare în limbi străine	- Înțelegerea unor concepte în limba străină - Identificarea de informații în limba străină din mesaje orale sau scrise simple, în contexte familiare de comunicare - Exprimarea în limba străină a unor păreri și emoții în cadrul unor mesaje simple în contexte familiare de comunicare - Participarea la interacțiuni în limba străină în contexte familiare de comunicare	- Identificarea unor idei/ informații/ opinii/ sentimente din mesaje orale sau scrise în limba străină pe teme cunoscute - Exprimarea orală sau scrisă a unor idei/ opinii/ sentimente în limba străină în cadrul unor mesaje cu tematici cunoscute - Participarea la interacțiuni verbale, pe teme cunoscute, în limba străină	- Receptarea orală sau scrisă a conceptelor, ideilor, opiniilor, sentimentelor exprimate în diverse contexte de comunicare în limba străină - Exprimarea în limba străină a unor idei/ opinii/ sentimente într-o serie de contexte de comunicare la școală și în afara acesteia - Participarea la interacțiuni verbale în limba străină, prin respectarea unor convenții de comunicare
Competențe matematice (A) și competențe de bază în științe și tehnologii (B)	- Manifestarea curiozității pentru aflarea adevărului și pentru explorarea unor regularități sau relații întâlnite în situații familiare - Utilizarea numerelor în calcule și a unor reprezentări grafice simple	- Manifestarea disponibilității pentru a testa corectitudinea unor raționamente și dezvoltarea unei atitudini critice față de informații din diferite surse - Prelucrarea datelor de tip cantitativ, calitativ, structural, contextual, inclusiv în format grafic - Interpretarea unor grafice	- Manifestarea interesului pentru respectarea adevărului și pentru utilizarea matematicii, valorificând avantajele oferite de aceasta - Identificarea unor tendințe și a unor relații matematice complexe, pe baza analizei datelor și reprezentarea grafică a acestora
A	- Utilizarea, în situații familiare, a unor instrumente și/sau procedee specifice matematicii - Rezolvarea de probleme în situații familiare - Formularea unor explicații simple, utilizând terminologia specifică matematicii	- Utilizarea, în diferite situații, a unor instrumente și/sau metode specifice matematicii - Rezolvarea de probleme variate, integrând achiziții din diferite domenii ale matematicii - Formularea de argumente pentru rezolvarea unor situații problemă - Exprimarea caracteristicilor matematice cantitative sau calitative ale unei situații concrete	- Utilizarea instrumentelor și metodelor matematice pentru analiza globală sau locală a unei situații date - Rezolvarea de probleme diverse, utilizând conexiuni intra- și interdisciplinare și surse multiple de informare - Analiza de situații-problemă, în scopul descoperirii de strategii pentru optimizarea soluțiilor - Evaluarea validității argumentelor prezentate în diverse situații, utilizând demonstrația și instrumentele logico-matematiche
B	- Explorarea mediului înconjurător în vederea înținerii și înțelegerii unor fenomene, procese și concepte științifice - Perceperea caracterului integrat al mediului înconjurător - Utilizarea unor instrumente și procedee specifice investigării mediului înconjurător și rezolvării unor probleme simple din mediul înconjurător - Realizarea unor produse simple pentru nevoi curente, urmând proceduri prestabilite - Perceperea elementelor pozitive și negative induse de tehnologie - Manifestarea interesului pentru un mediu curat și pentru sănătatea propriei persoane	- Explicarea unor fenomene naturale, utilizând concepte științifice - Recunoașterea unor structuri, fenomene, procese, principii și regularități în vederea identificării unor modele de organizare și funcționare a naturii - Înțelegerea caracterului structurat și sistemic al lumii naturale, ca suport al existenței umane - Realizarea unui plan utilizând metoda investigației științifice pentru a evidenția caracteristici ale lumii înconjurătoare și pentru a rezolva probleme din domeniul științelor naturii, selectând autonom proceduri și instrumente adecvate - Realizarea unui plan pentru realizarea unor produse, utilizând tehnologii specifice - identificarea unui traseu profesional adecvat profilului cognitiv și aspirațiilor proprii - Înțelegerea efectelor pozitive și a limitărilor introduse de procesele tehnologice - Aprecierea schimbărilor produse de activitatea umană în mediul înconjurător și aplicarea unor reguli de păstrare a sănătății	- Interpretarea structurilor, proceselor, principiilor și regularităților fenomenelor naturii pe baza unor concepte fundamentale transdisciplinare precum relație structură-funcție, organism-mediu, unitate-diversitate, evoluție de la simplu la complex - Înțelegerea caracterului interactiv al lumii naturale și al principalelor sale fenomene și procese - Proiectarea și aplicarea unei investigații științifice pentru a verifica predicții proprii, date, pentru a identifica soluții la diverse probleme - Realizarea de proiecte tehnologice utile în comunitate și componente nevoilor și aspirațiilor proprii - Înțelegerea progreselor, a limitelor și riscurilor dezvoltării tehnologice - Dezbaterile opiniilor proprii și ale altora în probleme etice, morale, culturale ridicate de evoluția tehnologică și științifică, de limite ale științei - Promovarea principiilor de dezvoltare durabilă a mediului în vederea armonizării acestuia cu nevoile individului, ale comunității locale și ale întregii populații umane

Niveluri Competența cheie	Nivel elementar (la finalul clasei a IV-a)	Nivel funcțional (la finalul clasei a X-a)	Nivel dezvoltat (la finalul clasei a XII-a)
Competență digitală	- Utilizarea adecvată a unor funcții și aplicații simple ale dispozitivelor digitale din mediul apropiat, cu ghidaj, asistență sau sprijin din partea adulților - Respectarea unor norme de bază și a unor aspecte de rutină zilnică privind utilizarea în siguranță a dispozitivelor, aplicațiilor și conținuturilor digitale - Exprimarea intuitivă și spontană a stărilor emoționale experimentate în interacțiunea cu aplicațiile și dispozitivele digitale - Recunoașterea intuitivă a beneficiilor și riscurilor utilizării dispozitivelor, aplicațiilor și a conținuturilor digitale asupra stării generale de sănătate și asupra stării de bine	- Utilizarea unor metode și tehnici specifice de căutare, selecție, colectare și organizare a resurselor informaționale, educaționale și a aplicațiilor în format digital în limba română și în cel puțin o limbă modernă, disponibile pe internet - Respectarea unor reguli de interacțiune și comunicare online - Gestionarea eficientă a stărilor emoționale, a conflicte sau situațiilor problematice ale utilizării tehnologiei în activitatea proprie cotidiană - Evaluarea critică a relevanței și utilității dispozitivelor, a aplicațiilor și a conținuturilor digitale pentru învățare, pentru dezvoltarea personală și profesională viitoare	- Utilizarea responsabilă a unor dispozitive și aplicații digitale pentru dezvoltarea de conținut virtual personal (blog, portofoliu de învățare online, pagina web, produse personale video și audio), de grup (wiki, rețele sociale etc.), comunitar, social mai larg - Respectarea normelor și regulilor privind elaborarea și postarea de conținut virtual (copyright, respectarea privatății, legislație specifică) - Gestionarea autonomă și responsabilă a participării și comunicării în cadrul unor rețele sociale și comunități virtuale - Administrarea autonomă și responsabilă a propriului profil virtual utilizat în accesul la diferite aplicații și resurse online - Evaluarea critică și reflexivă cu privire la impactul tehnologiilor de informare și comunicare asupra proceselor de construire, exprimare și asumare a identității în spațiile virtuale, asupra vieții
	- Formularea intuitivă a preferințelor personale, a motivațiilor și a intereselor de cunoaștere în utilizarea dispozitivelor, aplicațiilor și conținuturilor digitale - - Identificarea intuitivă și spontană a unor modalități originale de utilizare a dispozitivelor, aplicațiilor și conținuturilor digitale în format video sau audio în rezolvarea de probleme simple și familiare - Utilizarea unor funcții simple ale dispozitivelor, aplicațiilor și digitale pentru a exprima în mod personal și original emoții, trăiri, fenomene, situații concrete de viață, în contexte familiare	- - Utilizarea dispozitivelor, aplicațiilor și conținuturilor digitale în realizarea unor proiecte educaționale, în rezolvarea unor probleme complexe sau pentru a crea un produs personal, pentru a prezenta sau explica fenomene, situații sociale complexe sau pentru a exprima emoții, trăiri, sentimente	- individuale, a mediului și a societății, în general - Participarea interactivă în comunități și rețele virtuale pentru susținerea, promovarea sau dezvoltarea unor cauze culturale, sociale sau de cunoaștere - Utilizarea inovativă a unor funcții complexe ale dispozitivelor, aplicațiilor digitale pentru a explica și prezenta fenomene complexe, situații personale și sociale sau pentru a exprima emoții, trăiri, sentimente

Niveluri Competența cheie	Nivel elementar (la finalul clasei a IV-a)	Nivel funcțional (la finalul clasei a X-a)	Nivel dezvoltat (la finalul clasei a XII-a)
A învăța să înveți	- Identificarea/clarificarea elementelor pe care le presupune sarcina de lucru înainte de începerea activității, cu respectarea regulilor/instrucțiunilor de realizare a unei sarcini	- Stabilirea de obiective și planuri proprii de învățare pentru realizarea de sarcini diverse și complexe, pornind de la clarificarea asupra subsarcinilor, etapelor, resurselor implicate	- Stabilirea de obiective și planuri strategice pentru propria învățare, care depășesc cerințele imediate ale unei sarcini de lucru
	- Utilizarea surselor de învățare recomandate de cadrul didactic și identificarea de noi surse și moduri relevante de obținere a informațiilor în raport cu scopurile învățării, sub îndrumarea cadrului didactic	- Identificarea și selectarea independentă a surselor de învățare și informațiilor pe baza evaluării critice a adecvării la scopuri școlare, personale, profesionale	- Selectarea și prioritizarea personală a surselor de învățare și informațiilor în baza evaluării critice a gradului de adecvare a acestora la scopuri școlare, personale, profesionale
	- Utilizarea de tehnici, metode simple pentru a învăța, activa cunoștințe anterioare și înregistra informații (utilizarea de simboluri personalizate, notițe, rezumate, scheme, hărți de idei)	- Identificarea și aplicarea unor strategii și tehnici de învățare eficiente	- Evaluarea și ameliorarea unor strategii de învățare pentru a rezolva probleme în contexte variate sociale și profesionale, cu estimarea corectă a riscurilor înainte de a trece la acțiune
	- Manifestarea curiozității, creativității și entuziasmului în abordarea de sarcini noi și neobișnuite de învățare, fără teama de a greși	- Manifestarea de inițiativă pentru schimbarea/ provocarea metodelor rutiniere de soluționare a unor probleme noi	- Manifestarea interesului pentru identificarea de probleme atipice, prin aplicarea diverselor moduri de gândire și asumarea conștientă a riscurilor originalității
	- Cooperarea în cadrul grupului la sarcini de lucru și joc, cu respectarea unor reguli simple de ascultare activă, expunere și împărtășire a cunoștințelor, de recunoaștere și respectare a sentimentelor și a opiniilor celorlalți (empatie, respect, corectitudine etc.)	- Cooperarea cu ceilalți în rezolvarea unor sarcini de învățare complexe, cu respectarea și inițierea de reguli specifice cooperării și competiției în grupurile de învățare (corectitudine, argumentarea deciziilor, respectarea drepturilor de proprietate intelectuală etc.)	- Identificarea de oportunități de învățare cu și pentru ceilalți, prin valorificarea resurselor sociale și interpersonale, obținerea de beneficii de cunoaștere din grupuri eterogene de lucru, în contexte variate de învățare, sociale sau profesionale
	- Concentrarea atenției, perseverarea în lucru la o sarcină până la finalizarea corespunzătoare, sub îndrumarea cadrului didactic	- Asumarea responsabilității pentru propria învățare, autoorganizarea, gestionarea timpului, monitorizarea progresului personal în cadrul realizării unei sarcini, cunoașterea și înțelegerea strategiilor de învățare preferate, a punctelor tari și slabe, identificarea de oportunități de învățare din greseli	- Formularea de judecăți de valoare despre procesul și rezultatele muncii proprii, aprecierea valorii și originalității acestora prin raportare la standarde specifice de performanță școlară, socială sau profesională
	- Verificarea activității și a rezultatului învățării împreună cu cadrul didactic pentru a identifica aspecte de îmbunătățit, conștientizarea preferințelor, intereselor și emoțiilor proprii în învățare, dezvoltarea stimei de sine, a încrederii în propriul potențial de reușită	- Autoreglarea în activitatea de lucru independent și în grup, managementul constructiv al emoțiilor personale în învățare (optimism, stima de sine, automotivare, încrederea în propriul potențial de reușită, disponibilitatea pentru efort fizic și intelectual, gestionarea frustrării), Manifestarea unei atitudini centrată pe gestionarea obstacolelor și a schimbărilor din procesul învățării	- Reflectarea critică asupra scopurilor și țintelor învățării, prioritizarea nevoilor proprii de învățare, a sarcinilor și a timpului alocat acestora, automotivarea pentru învățarea pe parcursul întregii vieți
	- Căutarea activă de îndrumare/sprijin în învățare din partea adulților sau a co-vârșnicilor	- Căutarea de oportunități de orientare și consiliere educațională și profesională din partea persoanelor specializate și disponibilitatea de a oferi ajutor în învățare celorlalți	- Căutarea activă de informații, resurse și oportunități de valorificare și dezvoltare a propriilor aptitudini și interese în parcursul educațional sau profesional viitor

Niveluri Competențe cheie	Nivel elementar (la finalul clasei a IV-a)	Nivel funcțional (la finalul clasei a X-a)	Nivel dezvoltat (la finalul clasei a XII-a)
Competențe sociale și civice	- Utilizarea intuitivă a unor concepte specifice domeniului social	- Utilizarea, în contexte diferite, a unor concepte specifice domeniului social	- Utilizarea, în contexte variate formale și nonformale, a unor concepte specifice domeniului social
	- Punerea în practică a unor norme elementare de conduită în contexte cotidiene	- Promovarea, în situații concrete de viață, a valorilor, normelor și a obligațiilor morale	- Promovarea, în contexte variate formale și nonformale, a valorilor, normelor și a obligațiilor morale
	- Manifestarea unor deprinderi de comportament moral-civic favorabile integrării în colectivitate	- Manifestarea unei atitudini pozitive față de sine și față de ceilalți, față de identitatea culturală proprie și față de identitatea celor care aparțin unor culturi diferite	- Manifestarea unui comportament pro-activ și responsabil care încurajează interculturalitatea și integrarea socială
	- Cooperarea cu ceilalți pentru rezolvarea unor sarcini simple de lucru	- Manifestarea inițiativei în rezolvarea unor probleme ale grupurilor din care face parte și ale comunității locale	- Interrelaționarea pozitivă cu ceilalți, în diferite contexte de viață, prin recunoașterea valorii și a demnității proprii persoane și a celorlalți
	- Participarea la acțiuni în contexte de viață din mediul cunoscut, prin îndeplinirea unor roluri și responsabilități	- Participarea civică cu asumarea responsabilității pentru consecințele acțiunilor realizate	- Aplicarea unor strategii pentru abordarea non-violentă a conflictelor în diferite contexte de viață
Spirit de inițiativă și antreprenoriat	- Participarea la viața civică prin exercitarea cetățeniei active și prin promovarea dialogului intercultural	- Utilizarea în contexte variate formale și nonformale, a unor concepte specifice antreprenoriatului	- Utilizarea, în contexte variate formale și nonformale, a unor concepte specifice antreprenoriatului
	- Estimarea/aprecierea unor posibile riscuri în desfășurarea activităților la care participă	- Punerea în practică a unor idei inovative în derularea unor activități, proiecte, pe baza evaluării și minimizării riscurilor	- Manifestarea inițiativei, creativității în punerea în practică a unor idei inovative în derularea unor activități, proiecte pe baza evaluării și asumării riscurilor
	- Cooperarea cu ceilalți pentru rezolvarea unor sarcini simple de lucru, care implică hotărâre, angajament în realizarea unor obiective, inițiativă, creativitate	- Manifestarea abilității de a lucra individual și în echipe pentru rezolvarea unor probleme care presupun schimb de opinii, planificare, organizare, obținerea unor rezultate, evaluare, reflecție critică	- Manifestarea unor abilități de management de proiect, care presupun activități de analiză, conducere, delegare de competențe, negociere, obținerea unor rezultate în condiții de eficiență
Sensibilizare și exprimare culturală	- Implicarea în activități favorabile unor deprinderi de comportament moral-civic	- Evaluarea consecințelor benefice și a riscurilor activității angajărilor și antreprenorilor asupra consumatorilor, comunității, mediului de afaceri	- Evaluarea modalităților în care întreprinderile, firmele, micile afaceri au o influență benefică pentru comunitate (în sens restrâns și mai larg)
	- Manifestarea interesului pentru autocunoaștere	- Analizarea posibilităților de dezvoltare personală	- Identificarea oportunităților pentru activitățile personale, pentru parcursul educațional/profesional și/sau de afaceri
	- Identificarea utilității unor meserii/profesii pentru membrii comunității	- Alegerea traseului profesional potrivit posibilităților și intereselor personale, oportunităților și provocărilor specifice diferitelor alternative	- Stabilirea rolurilor proprii, actuale și de perspectivă, în raport cu oportunitățile identificate
Sensibilizare și exprimare culturală	- Recunoașterea limbajelor (vizuale, auditive, kinestezice) care aparțin domeniului culturii	- Formularea de mesaje despre produse și expresii culturale folosind limbaje (vizuale, auditive, kinestezice) care aparțin domeniului culturii	- Formularea de judecăți de valoare argumentate cu privire la produse și expresii culturale, inclusiv a celor inedite și spontane
	- Compararea propriilor mesaje și expresii culturale cu cele formulate sau exprimate de alții	- Identificarea convențiilor de comunicare din opera de artă ca produs cultural	- Construirea de asocieri între mesajele culturale și identificarea disonanțelor (kitsch, arhaisme, abordări protocroniste etc.)
	- Explorarea aptitudinilor creative personale în situații de învățare formale, informale și non-formale	- Identificarea dimensiunilor culturale ale propriilor aptitudini și orientări profesionale	- Crearea unui stil personal în abordarea mesajelor culturale în contexte cotidiene
	- Realizarea de lucrări creative simple, pornind de la valorificarea ideilor și experiențelor personale	- Dezvoltarea propriului simț estetic prin realizarea de lucrări creative, inclusiv prin valorificarea relației dintre expresia artistică individuală și cea de grup	- Explorarea diferitelor medii de expresie culturală (inclusiv mediile digitale) și alegerea formei expresive cea mai adaptată tipului de mesaj urmărit
	- Aprecierea factorilor estetici în viața cotidiană	- Raportarea personală la elemente definitorii ale contextului cultural local și ale patrimoniului cultural național, european și universal	- Promovarea, păstrarea și conservarea unor bunuri culturale și de patrimoniu național, european și universal
Sensibilizare și exprimare culturală	- Recunoașterea unor elemente definitorii ale contextului cultural local și ale patrimoniului cultural național, european și universal	- Identificarea relației dintre artă și societate la nivel local, național și european, în contexte cronologice diferite	- Asocierea factorilor estetici cu evoluția lor în contexte culturale ordonate cronologic
	- Compararea elementelor specifice muzicii, artelor vizuale și artelor spectacolului în diferite epoci și zone geografice	- Compararea abordărilor culturale diferite ale unor subiecte de gen (personajul uman, acțiunea, natura, subiecte istorice)	- Distingerea caracteristicilor stilurilor artistice prin raportare la epoca de producere și la autor
	- Participarea la proiecte culturale organizate	- Participarea activă la proiecte culturale în	- Implicarea activă în inițierea și derularea
	în context formal sau informal în comunitatea locală	contexte informale și non-formale	unor proiecte culturale în cadrul comunității (inclusiv, comunități virtuale), prin valorificarea cunoașterii despre bunurile culturale și de patrimoniu